

17.08.1999 GÜNÜ VUKU BULAN MARMARA DEPREMİ ve TELSİZ (RADYO) AMATÖRLÜĞÜNÜN AFETLERDEKİ ÖNEMİ

Cihan EMRE

7.08.1999 tarihinde meydana gelen Marmara depremi; Kocaeli, Sakarya, Yalova, Bolu, İstanbul, Bursa, Eskişehir, Zonguldak ve Tekirdağ illerinde büyük can ve mal kayıplarına sebep olmuştur.

Çevre illerde depremi hissetmişlerdir. Depremın gece saat 03.02 de meydana gelmesi Can kaybının artmasına sebep olmuştur. Kısacası Marmara depremi yukarıda belirtilen illerde ikamet eden kişileri uykuda yakalamıştır.

Ulaşım, haberleşmede ve enerji hatlarındaki (Sakarya ilindeki dağıtım merkezinde vuku bulan arıza nedeniyle) bozulmada kurtarma ekiplerinin deprem bölgesine ulaşmalarındaki gecikmelere neden olmuştur.

Deprem bölgesi ile her türlü haberleşmenin kesik olması nedeniyle, daha önceki yıllarda bu tür afet hallerinde Sivil Savunma Genel Müdürlüğü ile TRAC Genel Merkezi arasın da karşılıklı yardım ve işbirliği hususunda imzalanan protokol gereği TRAC Genel Başkanı ve Afet Komitesi Başkanı Aziz ŞASA İstanbul'da depremi hissederek arabası ile Kocaeli' ne hareket etmesi ve Sivil Savunma Genel Müdürlüğü Afet İdare Merkezi yetkilerince TRAC Genel Merkezinden AFET HABERLEŞMESİNİN sağlanması istenmiştir.

Her türlü haberleşmenin kesildiği sırada; TRAC üyeleri İstanbul ilinde vilayet binasındaki kriz merkezine giderek, TRAC Ankara Şubesi üyeleri de İçişleri Bakanlığı kriz merkezine cihazları ile giderek 1 saatte, Sakarya ve Kocaeli ile 4 saatte, Yalova'yla 4.5 saatte TRAC Üyeleri kanalıyla haberleşme imkanına kavuşmuştur. (Bu çalışma nedeniyle plaket verilmiştir.)

Yine Gölcük, Değirmendere, Cumayeri ve Düzce'de kriz merkezlerine amatör telsizler istasyonlar kurarak, Başbakanlık Kriz merkezi, İçişleri Bakanlığı Kriz Merkezi ve tüm kriz merkezleri ve Telsiz Genel Müdürlüğü, Kızılay Genel Başkanlığı, Sivil Savunma Genel Müdürlüğü'nün görevlendirdiği Sivil Savunma Birlikleri ve Karayolu ekipleri arasında haberleşmenin kesilmesinden 4 saat sonra tam bir koordinasyon sağlanarak 5 gün süre ile kesintisiz telsiz haberleşmesi, emir ve mesaj alış verişi yerine getirmişlerdir.

İzmir ve Manisa illerinde vilayet binalarında kriz merkezleri oluşturulmuş, İzmir ili kriz merkezinde devamlı olarak bir vali yardımcısı başkanlığında, İzmir İl Sivil Savunma Müdürü Faruk ÜNER (TA3EA) ve yardımcıları görev almıştır.

TRAC İzmir Şubesi olarak vilayet binasında HF cihaz kurabileceğimiz anten olmaması ve yer sorunu nedeniyle kriz merkezine istasyon kurulamamış, ancak İzmir ilindeki Amatör telsizciler cihazlarının başına geçerek, haberleşme yapan kriz

merkezlerini dinlemeye başlamışlardır.

TRAC İzmir Şubesi olarak İzmir ve Manisa illeri kriz merkezleri ile koordine sağlanmış afet bölgesindeki kriz merkezleri ile haberleşme işlemi çoğunlukla TRAC İzmir Şubesi Afet Komitesi üyesi A.Ömer YARDAŞ (TA3AK) tarafından sağlanmıştır.

Ayrıca bana ulaşan Manisa ilinden gönderilen yardımların afet bölgesine hareket ettiğini Özhan ÖNDER (TA3BQ) vasıtasıyla bildirilmiştir.

İzmir ilinde görev yapan İzmir 112 Acil Yardım ve Ege 112 Acil Yardım (Aydın, Denizli, Uşak, Manisa illeri) ambulans ve ekipleri depremin olduğu 17.08.1999 günü 10.00 dolaylarında Afet bölgesine hareket etmişlerdir. 112 nin hareket ettiği afet bölgesindeki kriz merkezlerine HF Cihazla A.Ömer YARDAŞ (TA3AK) tarafından bildirilmiştir.

Akut İzmir Temsilcisi ve İzmir 112 Afet Sorumlu hekimi, TRAC üyesi Dr Süleyman GÖKÇEN' in (TA3CKS) amatör telsizci olması nedeniyle Bursa, Kocaeli, Sakarya' da bulunan Amatörler telsizcilerle irtibat kurarak gidiş yolunun durumunu' nu öğrenerek En seri şekilde Ege 112 Acil Yardım araçlarının afet bölgesine intikal etmelerini sağlamıştır.

Daha sonra Sakarya iline diğer illerden sağlık ekiplerinin gelmesi nedeniyle depremden büyük yara alan Gölcük ilçesine geçerek burada kurtarma çalışmalarına devam etmişlerdir.

TRAC Antalya Şube üyelerinden oluşan 5 üye 17.08.1999 günü 21.15 de 2 adet HF, 2 adet dipol anten, 2 adet mobil VHF, 5 adet VHF el cihazı ile deprem bölgesine hareket ederek, 18.08.1999 günü 6.15 de Sakarya'ya ulaşmışlardır. Buradaki istasyonda 4 telsiz amatörünün canla başla hizmet verdiğini görerek Kocaeli'nin durumu buradaki arkadaşlara anlatarak orada daha yararlı olacaklarını söyleyerek, takriben 8.00 gibi Sakarya'dan hareket ederek 9.00 gibi Kocaeli iline ulaşmışlardır. Yanlarında getirdikleri antenleri ve

cihazları kurarak 10.30 da çalışmaya başlamışlardır.

Bu deprem nedeniyle muhtelif yerlerde yaklaşık olarak 122 telsiz amatörü görev almıştır.

İzmir Vali Kriz Merkezince İzmir Sivil Savunma Müdürlüğünde ve ilçe teşkilatlarında görevli olan elemanları Atilla ALTINBULAK (TA3CEN), Ercan TOPRAK (TA3CEP) ile gönüllülerden oluşan kurtarma ekipleri Gölcük ilçesine görevlendirilmişlerdir.

İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şubesinde 20.08.1999 günü organize edilen, Marmara deprem bölgesini inceleme gezisine İzmir ilinde ikamet eden İnşaat Mühendisleri ile birlikte 2 otobüsle hareket edilmiştir. Bu inceleme gezisine inşaat mühendisi ve amatör telsizci olarak bende katıldım. Gezi Güzergahı Manisa - Balıkesir - Bursa - Gemlik - Yalova - Gölcük - Kocaeli - Sakarya olarak belirlendiğinden seyahat sırasında Bursa ilinden 21.08.1999 günü saat 04.00 gibi geçerken nöbette olan amatör telsizciyle yanımda

bulunan VHF el telsizi vasıtasıyla görüştum.

İnceleme gezisinin gece olması nedeniyle yol boyunca olan biteni göremediğimizden ancak 21.08.1999 günü saat 09.00 gibi Sakarya iline gelindiğinde acı gerçekler Sakarya ili gezilirken daha iyi görülmüştür. İlk karşılaştığımız binalar Sakarya ilinde zemin sıvılaşması (Yüzeve yakın kum seviyesinde kum tanecikleri arasındaki boşluklara ani bir sismik kuvvet etkilediğinden tanecik'ler arasındaki denge bozulur ve kum ile su birlikte yüzeye doğru hareket ederek zemin yüzeyine çıkması) nedeniyle yan yatmış olan binalarla karşılaştık, il içinde ilerledikçe yerle birlikte olan binaları ve bu binalarda çalışan yabancı ve yerli kurtarma ekiplerinin çalışmalarını gördük. Bu ilimizde bulunan Gima ve Migros gibi büyük alışveriş merkezleri'de depremden etkilenen binalar arasında idi. Sakarya ilinde bir çok yerde diğer illerden gelen emniyet güçlerince ve Silahlı Kuvvetlerce emniyet tedbirleri alınmaya çalışılıyordu.

Bir yandan yıkılan binaların durumlarını resimlerken bir yandan da telsiz frekansları dinleyerek Sakarya vilayet binası önünde Afet kriz merkezinin yer aldığını öğrenerek o yöne doğru İzmir Bayındırlık Müdürlüğü Müdür Yrd. Yılmaz ERSOY ile ilerliyorduk. Tabii vilayet binası yanındaki iş merkezinin yerle bir olması bizi etkiledi. Vilayet binası önüne bir sahra çadırı kurulmuş olduğunu burada kriz merkezinin ve askerlerin görev yaptıklarını gözledik. Vilayet binasında kimsenin içeride olmadığını ancak kısa süre ile içeri girildiğini Bayındırlık Müdürlüğünden kimsenin bulunmadığını her kesin kendi yakınlarını kurtarmaya çalıştığını öğrendik.

Tabii kriz merkezinin yanında haberleşmeyi sağlayan TRAC ekibini görmeye gittiğimizde bir kamyonet ve TA2NE ait özel aracın önünde bir bank üzerine HF ve VHF telsiz cihazlarının başında TRAC Karabük Şubesi başkanı Nurettin EMLİK (TA2NE) ve iki amatörün mesajların aktarımını ve kurtarma ekiplerinin yaralı ve ölü çıkarılması sonucunda araç istemeleri halinde araç sevkını, kriz merkezinden kendilerine ulaşan ölü ve yaralı sayılarını İç işleri kriz merkezine ve diğer il merkezlerinde bulunan kriz merkezlerinden gelmesi istenen ihtiyaçları bildirirken bulduk.

Sakarya da bir müddet daha inceleme çalışmalarına devam ettikten sonra Kocaeli illine hareket ettik.

Kocaeli Vilayet kriz merkezinde TRAC Genel Başkanı Aziz ŞASA (TA1E) ve Antalya Şubesi üyeleri görev yapıyorlardı. Deprem nedeniyle kurulan role vasıtasıyla yerlerini öğrenmeme rağmen kendilerini ve Kocaeli ilini görmek imkanım olmadı.

Yol boyunca Petkim' de devam eden yangının uçaklarla söndürülmesi çalışmaları gözlenmiştir.

Kocaeli kriz merkezi ile İstanbul kriz merkezi Sakarya kriz merkezi, Gölcük kriz merkezleri arasındaki VHF frekansta haberleşme trafiği devam ediyordu. Değirmendere kriz merkezinde de amatörlerin çalışmaya başladığını bu şekilde öğrenmiş oldum.

Kocaeli ile Gölcük arasında trafik çok yoğun olduğundan, arada sırada otobüsten inerek yol boyunca yıkılmış olan binalardaki kurtarma çalışmalarını izledik ve Gölcük ilçesine gelindiğinde sabah erken saatlerde geçildiği için iyi göremediğimizden buradaki durumu daha net bir şekilde gördük.

Gölcük ilçesinde halk ile yaptığımız görüşmelerde yol boyunca kurtarma ekiplerinin çalışmalarının ve gelen yardımların buralara iletildiği, ilçenin dağ tarafındaki iç kesimlerine 21.08.1999 günü hala ulaşamadığı belirtiliyordu.

Guruplar halinde çarşı içinden sahile doğru inmeye başladık, ilçenin yolları yıkılan bina enkazları ve kurtarma çalışmalarında bulunan iş makinelerinin kapatmasından dolayı ilerlemekte zorlandık.

Deniz Kuvvetleri komutanlığının bulunduğu ana caddeye inildiğinde Deniz kuvvetlerine ait lojmanlarda gözle görünür büyük bir hasar olmadığı yakınına gidilemediği için gözlenememiştir, ancak yolun diğer tarafında olan halka ait olan binaların ise yaklaşık %90 nın yıkılmış ve hasar görmüş olduğu, hata bir bina yıkıntısının altında Setra otobüsün kaldığı görülmüştür.

Gölcük ilçe Öğretmen Evinde yıkılan binalar arasında olduğu tespit edilmiştir.

21.08.1999 günü yaklaşık akşam saatlerine kadar Gölcük ilçesinde kalınmış bu arada frekanstan yerlerini öğrendiğim İzmir Sağlık Müdür Yrd. Ve Ege 112 nin koordinatörü Dr. Turhan SOFUOĞLU ile İzmir 112 Afet Sorumlu Hekimi ve Akut İzmir Temsilcisi Dr. Süleyman GÖKÇEN ile buluşarak görüşülmüştür.

Artık inceleme gezisinin süresi bittiğinden dolayı İzmir'e hareket edilmiştir.

Amatör telsizciğin önemi bir kere daha anlaşılmıştır. ⌚

